

Listin

FYRI neyðini at onkur læt við seg koma og segði sína hjartans meining um ólavsøkuframsýningina í Norðurlandahúsinum – fyrri ikki um at tala treytirnar fyrri at sleppa upp í part.

IKKI tí at framsýningin var nakað øðrvísi og harvið betri ella vánaligari enn tær seinastu, men meira tí, at alt fleiri siga seg skilja minni og minni av tí, ið sýnt verður.

UM talan kann vera um skuld í hesum, ber neyvan til at siga, at bert tey »etableraðu« listafólkini hava skuldina. Sjálvi duga vit kanska ov illa at fáa nógv væl burtur úr og tá til ber hjá teimum fáu at liva av listini, hesi halda vera ta røttu, er litið at siga til, at tey gera tað.

HINVEGIN vita vit, at hesi ikki mála fyrri tey nógvu, fjøldina. Til tess eru eitt nú føroysku málningaprisirnir alt ov hogir. Onkur liebhavari setir kanska eitt slíkt keyp fram um alt annað, onnur, ið ríkiligt hava av pengum, gera íløgur í tað, sum í løtuni verður mettt sum frægasta listin og verliga stóru listakeyparnir, føroysku peningastovnarnir, kunnu loyva sær at keypa so og

so nógv yvir raksturinn uttan at alt tó kemur upp at hanga.

GREITT er, at við slíkar kann vanligi føroyingurin, sum nú hevur tað trengri enn nakrantíð, ikki kappast og tað er einki minni enn ein heilt natúrlig menniskjanslig reaktión, at fólk møðist av at gána til fánýtis eftir tí, tey ongantíð sjálvi kunnu fáa hendur á, um tað samstundis er so torskilt, at navnið einsamalt skal borga fyrri dygdini.

HINVEGIN vita vit, at nú so tor-skildir listamenn sum Ingálvur og Bárður hava lagt úr hondum hóp av listarverkum, tekingum og øðrum, vit øll dugdu at frøast um og at evni sum hesi ikki eru mist fyrri tað, um verk teirra nú eru so øðrvísi.

HVÍ »menningin« skal fara yvir høvðinum á okkum vanligu, er ilt at siga, men greitt er, at tey, sum liva við og av listini sjálvsagt sjálvi avgera, hvat tey lata úr hondum.

BANKARNIR ráða sær sjálvum, men um so var, at teir eisini keyptu list fyrri at stuðla føroyska listarlívinum sum heild, hevði avgjørt verið ynskiligt, at teir vóru fremstir til at stuðla spírandi ungu føroysku listini.

HETTA kann sjálvsagt ongan-

tíð gerast krav, men tá um kommunalar og almennar bygningar ræður, hevði verið bæði ynskiligt og skilagott, at listarligu prýðini vóru nakað fjølbroyttari, so góð tey mangan annars eru.

AT Føroyar sum listamarknaður eru lítlar, vita vit, og tað undrar ikki bert føroyingar, men so sanniliga eisini danir og aðrar útlendingar, at til ber hjá so mongum føroyingum at liva av listini burturav. Men vist er ikki, at ikki fleiri kunnu komið upp í part, gjørdist elítan eitt sindur breiðari – við tilboðum, vanlig listahugað fólk veruliga orkaðu.

SJÁLVSAGT ber til at siga, at fólk keypa tað teimum lystir og sjálvsagt bert tað ráðini eru til. Trupulleikin er bert tann, at bert tey fægstu hava ráð til nakað; nú ikki bert tí, at tað »professionella« er so ovurdýrt, men eisini tí at amatørarnir, sum mangan duga frálíka væl, mangan uppá »lykke og fromme« royna seg við somu prísnum, og vísir tað seg at bera til – og hví skuldi tað ikki tað – hava teir bara við hesum minna smædnum lagt nógvan sjógv millum seg og hinar amatørfelagarnar. Kanska so nógvan eftir einum tveimum árum, at teir kanska sleppa upp í bæði í listaskála og aðrar úrvalssýningar.

FREKLEIKI verður mangan væl løntur, siga vit, og mangan eisini av órøttum heingja vit hetta upp í listina, sum lættast er at leypa á, tá vit eru í tí lagnum. Hennara natúra er jú so, at hon í sjálvari sær mangan er »øðrvísi« og harvið ágangandi sum so. Nær hon er ov »lættvunnin og spekulasiójn burturav«, vita helst bert listafólkini sjálvi, men greitt er, at vit avgjørt eisini eiga listafólk, sum royna at arbeiða álvarsliga innan rímligar fíggar-arkarmar.

VIT hava bert eina ráð til teirra, ið vilja keypa list: Keypið tað tykkum dámar, eru ráðini til tað.

RÆTTULIGA leiðiliga keglið um professionellu list okkara og hina kundi ivaleyst verið á einum øðrum støði, vóru ummælini av føroyskum framsýningum fleiri og nógv betri og eins nógv varð gjørt burtur úr teirri meira fólkaligu sum professionellu listini.

NÆST teimum, sum fígga verandi listatiløk, – skálar v.m. liggur ábyrgdin fyrri at so skal vera á fjølmiðlunum, eisini blað sum okkara, men endliga orðið eigur fólkíð.

r.

Løgmaður um alivinnuna í ólavsøkurøðuni:

Samstarv um sølu og prís

Eiga at hava fleiri alistøðir enn tær mettu 30, men ikki á verandi aliðki og arbeiðast má við øðrum aliloysnum. Løgmaður segði:

Útflutningsvirðið í alivinnuni í fjør var 545 mió. kr., og nøgðin góð 17.000 tons. Í ár verður tonsatalið helst nakað tað sama. Við prísókingini í seinastuni verður útflutningsvirðið helst hægri enn í fjør, og sostatt gott í-kast til føroyska samfelag-ist.

Smoltútsetingin í fjør var 8 mió. sammett við 6 mió. fyrra árið. Komandi ár verður tó ikki meir tikið, tí trupulleikarnir hava verið stórir í ár. Flestu støðirnar vóru fyrri stórum felli, og stórir trupulleikar hava staðist av lúsinu. 54 alistøðir vóru í fjør og fyrra árið.

Í ár hava 28 alistøðir sett millum 4 og 5 mió. smolt út. Tó at so nógv minni smolt er sett út, verður roknað við, at tikin verða 15.000 tons í 1994. Av tí at minni verður tikið á aliðkjum, sum eru, og alt verður longri út móti havi, fæst betri vøkstur, færri sjúkratilburðir, og tí munandi minni virkiskostnaður.

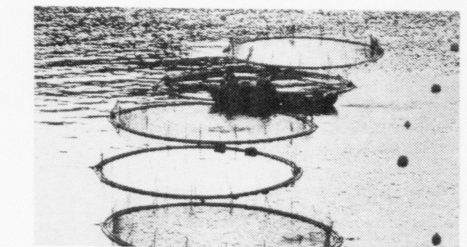
Alivinnan í Føroyum hevur havt nógv trupulleikar í síðstuni, og nógv eru trotabúgvini. Sama er í grannalondunum. Forteyrtirnar eru tí broyttar, og menn eru famir at hugsa øðrvísi. Landsstýrið kann-

aði tí føroysku alifirðirnar, heilivagnýtlu, smoltútseting og aðrar umstøður árinu 1985-1991, eins og tað útvegaði korttíllfyrirgegn-aliðki. Kanningin vísti, at vit áttu at havt 25-30 alistøðir á aliðkjum, sum nú eru. Skal sum mest fáast burturúr, átti hvør alistøð at havt trý øki at skift ímillum.

Reint vatn og reinur sjógvur hava alstóran týðning í alingini. Neyðugt er tí at vísa keyparalondunum á, at tað er reint, har ið fiskur okkara verður aldur. Tí eru 30 alistøðir hóskaði á aliðkjum, sum nú eru. Men vit eiga at hava fleiri støðir

enn hesar 30, og er tí neyðugt at royna nýggjar leiðir við størri umskifting. Landsstýrið fer tí at gera streym- og aldukanningar og merkja upp, hvar ið tað tøkniliga er møgulegt at ala, so teir, ið dirvi hava, fáa møguleika so hvørt tøkni-frøðin mennist.

Almennu fiskasjúkutekstan hevur nú tveir fiskasjúkudjórálæknar, er betur før fyrri at nótta tørvin hjá alarunum, og kann fara undir fyrirbyggjandi arbeiði. Útlit eru fyrri, at tamarhald fæst á laksalúsinu, ið hevur verið alivinnuni til stóran bága. Nýtt evni (brintyvir-

Hava ikki dugað nógvæl at mett, hvat aliðkini toldu.

ilta) verður nú nýtt, og tað hevur fleiri fyrirmyndir; eitt nú verða vatn og sjógvur ikki dálkað, og afturhaldstíðin er sett niður úr 14 døgum í 1 dag.

Alarar í Noregi, Skotlandi, Hetlandi, Írlandi og Føroyum hava í seinastuni fyrireikað eina samskipan á marknaðinum fyrri at fáa samsvar ímillum efturspurning og tað, ið útflutt verður, v.ø.o. at byrgja fyrri ovaling og prísfalli. Landsstýrið stuðlar skipanini og hevur samtykt at leggja uppskot fyrri tingið um aligrunn, ið kann tryggja prísinn. Vinnuni eru játtaðar 500.000 kr. í

ár, so skipanin saman við hinum alaralondunum fæst at virka. Politisku myndugleikarnir í hesum londum taka undir við ætlanini og ætla at sleppa undan trupulleikum á laksamarknaðinum.

Samanumtikið eru útlitini ikki so dýpur, sum mangur mælti fyrr í vár. Vónandi gerst aligrunnurin ikki snældi, sum henda lutfalsliga stuðulsfría vinna kann draga sær stundning uppá. Tá er meira mist fyrri minni.